

Czym jest lateralizacja?

Przez lateralizację rozumie się funkcjonalną dominację jednej ze stron ciała w odniesieniu do parzystych narządów ruchu i organów zmysłowych (rąk, nóg, oczu, uszu). Lateralizacja jest indywidualną cechą każdego człowieka, w wyniku której człowiek preferuje posługiwanie jednym z tych organów, znajdującym się po prawej lub lewej stronie osi jego ciała. Drugi z narządów, znajdujący się po stronie przeciwnej stanowi uzupełnienie dla narządu wiodącego.

Prawo- lub leworęczność obejmuje używanie konkretnej ręki do wykonywania czynności manipulacyjnych, w tym pisania, jedzenia czy wykonywania innych, precyzyjnych działań. Prawo- lub lewonożność obejmuje wykorzystywanie konkretnej nogi do wykonywania czynności, np. kopania piłki. Prawo- lub lewooczność to wykorzystywanie jednego oka do spostrzegania, np. patrzenia przez wizjer. U osób z wadą wzroku zwykle oczność jest silnie uzależniona od posiadanej wady.

Od samego początku, każde dziecko posiada pewne mechanizmy hormonalne i genetyczne, które odpowiadają za rozwój określonego wzorca lateralizacji. Natomiast nie jest ona cechą wrodzoną. Lateralizacja kształtuje się wraz z rozwojem psychoruchowym oraz nabywaniem kolejnych umiejętności motorycznych. Prawidłowo rozwijające się dziecko powinno wykazywać wyraźną preferencję jednej ręki, nogi, oka i ucha około czwartego roku życia.

Ustalenie się dominacji jednej ze stron ciała u dziecka jest niezwykle istotne dla jego rozwoju. Zaburzenia lateralizacji mogą mieć bowiem negatywny wpływ na jego sprawność ruchową, w szczególności na tzw. małą motorykę, a także na umiejętność czytania i pisania.

Przebieg rozwoju lateralizacji:

- Do 3 miesiąca życia obserwujemy asymetrię złożeniową, która nie świadczy o dominacji jednej z półkul,
- Od 3 do 6 miesiąca życia występuje symetria zwierciadlana ruchów – dziecko wyciąga obie rączki po przedmiot,
- Po 6 miesiącu życia zauważamy pierwsze przejawy preferowania jednej z rąk
- Moment rozwoju chwytu jedną rączką,
- Między 1 a 2 rokiem życia występuje osłabienie przejawów lateralizacji (rozwija się chód, który jest symetryczny, co oznacza, że angażuje obydwie półkule),
- Od 2 roku życia następuje ponowny rozwój lateralizacji (w tym okresie chód jest już czynnością automatyczną), przy czym praworęczności od 2 do 3 roku życia, leworęczności od 3 do 4,
- Ostateczna dominacja czynności ruchowych ustala się do 6 roku życia,

- Ostateczny rozwój lewej półkuli kończy się około 7 roku życia. Jeżeli się opóźnia, dziecko może mieć problemy w nauce.

Pozdrawiam!